

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/144/2017
Identifikačné číslo spisu:	5113210256
Dátum vydania rozhodnutia:	27.08.2018
Meno a priezvisko:	Mgr. Dušan Čimo
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2018:5113210256.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky N. A., bývajúcej v Ž.B., L. L. XXXX/X, proti R. A., bývajúcemu v D. X, D. XXX/XX, Č. A., zastúpenému JUDr. Sabínou Hodoňovou, advokátkou so sídlom v Žiline, Mariánske námestie č. 31, o určenie výživného manželke, vedenej na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 4C/105/2013, o dovolaní Branislava Remiša proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 15. júna 2016 sp. zn. 6Co/136/2016, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“) vyššie uvedeným rozsudkom potvrdil rozsudok Okresného súdu Žilina (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“, prípadne spolu s odvolacím súdom aj „nižšie súdy“) z 13. marca 2015 č. k. 4C/105/2013-273 vo výroku, ktorým uložil R. A. povinnosť zaplatiť navrhovateľke sumu 6.000,- eur titulom výživného za obdobie od 2. apríla 2013 do 1. apríla 2014 do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Druhým výrokom potom zmenil výrok rozsudku súdu prvej inštancie o náhrade trov konania tak, že R. A. zaviazal zaplatiť navrhovateľke trovy konania na účet splnomocnenkyne navrhovateľky vo výške 3.975,46 eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku (na rozdiel od súdu prvej inštancie, ktorý uložil povinnosť zaplatiť 5.003,69 eur) a napokon tretím výrokom odvolací súd uložil povinnosť R. A. nahradiť navrhovateľke aj trovy odvolacieho konania, ktoré predstavujú trovy právneho zastúpenia v sume 263,26 eur na účet jej splnomocnenkyne, a to taktiež do troch dní od právoplatnosti rozsudku. V odôvodnení odvolací súd súhlasil so skutkovými zisteniami súdu prvej inštancie, a tiež so záverom, na podklade vykonaných dôkazov, o správnom právnom posúdení návrhu navrhovateľky súdom prvej inštancie a zároveň vyhodnotil, že odôvodnenie zodpovedá požiadavkám zákona, keďže súd sa pomerne detailne vysporiadal s argumentáciou účastníkov. K argumentu odvolateľa k neopodstatnenosti požiadavky navrhovateľky, keď tvrdil, že nemala dôvod na opustenie spoločnej domácnosti a nemuselo teda dôjsť k zníženiu jej životnej úrovne uviedol, že tento jej dôvod reprezentuje práve skutočnosť, že v priebehu konania došlo k rozvodu manželstva účastníkov. Rovnako tak nebolo možné pripísať na ťarchu navrhovateľke, že pokračuje v

štúdiu na vysokej škole v záujme ďalšieho uplatnenia na trhu práce, s čím súvisia aj jej výdavky. Za nesporné považoval aj zabezpečenie starostlivosti navrhovateľky o maloleté deti, pochádzajúce z manželstva, na ktorých výživným prispieva aj otec, bývalý manžel navrhovateľky. Ohľadom tvrdenia odvolateľa o jeho výdavkoch v súvislosti s cestovným za účelom udržania kontaktov s maloletými deťmi je potrebné pripomenúť, že tieto nedosahujú takú výšku, aby ovplyvnili rozhodnutie v predmetnej veci. Neunesenie dôkazného bremena osoby povinnej platiť výživné, keď neuplatňoval svoje procesné práva tým, že neinicioval dokazovanie vo vzťahu k jeho tvrdeniu o neschopnosti dosahovať príjem zodpovedajúci obdobiu pred ukončením jeho podnikateľskej činnosti, pripísal odvolací súd na jeho ťarchu, čím tak potom zodpovednosť za svoj procesný úspech mal vo svojich rukách. Výrok o náhrade trov potom odvolací súd zmenil na námietku odvolateľa s tým, že odmena za jednotlivé položky (porada s klientkou z 11. júla 2013 573,06 eur + cestovné 98,88 eur + náhrada za stratu času 93,67 eur + porada s klientkou 25. septembra 2014 v sume 262,62 eur) musela byť odčítaná zo sumy priznanej súdom prvej inštancie, keďže bola uplatnená neopodstatnene, nakoľko bolo zo záznamu prvého z týchto stretnutí zistené, že jeho podstatnou obsahovou náplňou boli aj iné spory navrhovateľky a sporné otázky nesúvisiace s manželským výživným, a napokon k druhému úkonu nebol pripojený podpísaný záznam účastníkmi takej porady, preto nebolo možné posúdiť jeho opodstatnenosť.

Rozsudok odvolacieho súdu napadol v celom rozsahu dovolaním povinný platením výživného (ďalej len „dovolateľ“), osobne podaným na súde prvej inštancie dňa 11. novembra 2016, teda už za účinnosti zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (aktuálne už v znení zákona č. 87/2017 Z. z., ďalej len „C. s. p.“), ktoré odôvodnil v zmysle ustanovení § 420 písm. f/ a § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p., pretože došlo k porušeniu jemu patriacich procesných práv v takej miere, že bolo porušené jeho právo na spravodlivý proces a rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. V bližších podrobnostiach uviedol, že k odňatiu možnosti uplatňovať jemu patriace procesné práva došlo tým, že nižšie súdy nevykonali dôkaz výsluchom znalkyne G.. Y. L., ktorej znalecký posudok č. 11/2013 predložil dovolateľ, odvolací súd následne neprihliadol na ním založené listinné dôkazy do spisovej dokumentácie, ktorými boli správy zo psychologického vyšetrenia z 26. júna 2013 a z 18. augusta 2014, ďalej aj z 13. marca 2015, správu zo psychiatrického vyšetrenia z 2. júla 2015, ktorými sa odvolací súd vôbec nezaoberal a ani ich nevyhodnotil. Odvolací súd tiež nezohľadnil skutočnosť, že v rozhodnom období, za ktoré žiada navrhovateľka výživné mal dovolateľ zdravotné problémy, pre ktoré nemohol vykonávať podnikateľskú činnosť. Dôvodnosť jeho argumentu, spočívajúcom v tvrdení, že dovolacím súdom doposiaľ nebolo riešené výživné plnotených osôb spočívala potom aj v tom, že nižšie súdy dospeli v konaní k záveru, že psychické zruštenie dovolateľa nie je dôležitým dôvodom, pre ktorý sa dovolateľ vzdal podnikania a teda celkovo lepšieho zárobku, čo vyhodnotil bez znaleckého posúdenia. Dovolateľ namietal, že doposiaľ nie je zodpovedaná právna otázka, či súdy môžu vyvodiť právny záver v zmysle § 75 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine (ďalej len „ZR“), a to bez nezávislého znaleckého posúdenia, či psychické zruštenie nie je dôležitým dôvodom na oprávnené vzdanie sa výhodnejšieho zárobku. Dovolateľ považuje aplikovanie vyššie uvedeného ustanovenia na vec za nesprávne. Rozsudok odvolacieho súdu považuje za nedostatočný, keďže sa neopiera o skutočne zistený stav veci, na zisťovanie ktorého je súd povinný v zmysle § 35 Civilného mimosporového poriadku (zákona č. 161/2015 Z. z., ďalej len „C. m. p.“). Dovolateľ má za to, že spory s navrhovateľkou boli spúšťačom jeho psychického zruštenia, keď 4. februára 2013 aj opustila spoločnú domácnosť, pričom ním predložený znalecký posudok preukazuje, že strata kontaktu s deťmi, v dôsledku odchodu manželky zo spoločnej domácnosti aj s deťmi, spôsobili posttraumatickú stresovú poruchu s úzkostne depresívnou symptomatológiou. Okolnosti, ktoré viedli nižšie súdy k priznaniu výživného navrhovateľke považuje za rozporuplné s dobrými mravmi (§ 75 ods. 2 ZR). Zároveň upriamuje pozornosť aj na pochybenie oboch nižších súdov, keď sa neriadili ustanovením § 44 C. m. p. o vykonateľnosti rozhodnutia ho doručením, ale uložil mu povinnosť zaplatiť tam uvedené sumy do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia. Z týchto dôvodov dovolateľ žiadal rozsudky oboch nižších súdov zrušiť a vec im vrátiť na ďalšie konanie.

Navrhovateľka vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedla, že rozhodnutie odvolacieho súdu je vecne a právne správne a nie sú dané dôvody dovolania, pre ktoré by bolo potrebné napadnuté rozhodnutie zrušiť. Keďže nepovažovala dôvody dovolateľa ani za odôvodňujúce prípustnosť dovolania navrhla, aby odvolací súd podané dovolanie ako neprípustné odmietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 C. s. p. a § 2 ods. 1

C. m. p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania, v neprospech ktorého bolo uznesenie odvolacieho súdu vydané (§ 424 C. s. p. a § 2 C. m. p.), riadne zastúpený advokátom (§ 429 ods. 1 C. s. p.), bez nariadenia pojednávania (§ 443, časť vety pred bodkočiarkou C. s. p.) dospel k záveru, že dovolanie nie je prípustné a je potrebné ho odmietnuť.

Podľa § 2 ods. 1 C. m. p. na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

V zmysle § 419 C. s. p. je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 C. s. p.

Podľa dovolateľom namietaného ustanovenia § 420 písm. f/ C. s. p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane (tu rozumej aj účastníkovi konania podľa C. m. p. - pozn. najvyššieho súdu), aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Základným (a spoločným) znakom všetkých rozhodnutí odvolacích súdov, proti ktorým je prípustné dovolanie podľa § 420 C. s. p., je skutočnosť, že ide buď o rozhodnutie vo veci samej, alebo o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí. Táto podmienka je v prejednávanej veci splnená, keďže tu dovolací súd má rozhodovať o dovolaní proti rozsudku, teda rozhodnutiu vo veci samej.

K právu na spravodlivý súdny proces, ktorého upretie bolo dovolateľom namietané, je na úvod potrebné uviesť, že je jedným zo základných práv a do obsahu tohto práva patrí viacero samostatných subjektívnych práv a princípov. Podstatou tohto práva je možnosť fyzických aj právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre účastníka (prípadne stranu sporu) nevyplýva jeho právo na to, aby sa s všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ním predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (viď napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, II. ÚS 3/97 či II. ÚS 251/03).

Hoci úprava známostnej vady konania, predstavovanej nesprávnym procesným postupom súdu, ktorým tento znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, je de facto prevzatím do nového kódexu civilného sporového práva obdobnej známostnej vady, zakotvanej v minulosti (do 30. júna 2016 vrátane) v ustanovení § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.; rozdiel v konštrukcii oboch tu spomínaných úprav je v tom, že kým za odňatie možnosti konať pred súdom šlo považovať prakticky každé porušenie procesných práv neskoršieho dovolateľa (primárne pred súdom odvolacím, sekundárne však i pred súdom prvej inštancie), úprava platná a účinná od 1. júla 2016 už vyžaduje, aby tu bola vyššia (kvalifikovaná) miera (intenzita) konania (resp. opomenutia) súdu konajúceho v druhej (principiálne poslednej) inštancii, pričom práve takáto zvýšená miera zásahu do práv (jeho intenzita) má odôvodniť záver, že tu už nebolo rešpektované (bolo porušené) právo dotknutej strany na spravodlivý proces.

Rozdielom oproti skoršej úprave procesného práva je i to, že dnes dovolaním založeným na tvrdenom výskyte známostných vád (vrátane tej podľa § 420 písm. f/ C. s. p., namietanej v prejednávanej veci) nemožno brojiť proti akémukoľvek rozhodnutiu odvolacieho súdu, ale len proti rozhodnutiam a/ vo veci samej a b/ tým, ktorými sa konanie končí (tu rozumej iným než vecným rozhodnutím). Tým, čo sa naopak nezmenilo, je to, že stotožnenie sa dovolacieho súdu s tvrdením dovolateľa, že konanie pred odvolacím súdom a/alebo jeho výsledok je zaťažný niektorou z vád podľa § 420 C. s. p., so sebou nesie záver o prípustnosti a zároveň dôvodnosti dovolania, o b a odôvodňujúce zrušenie napadnutého rozhodnutia a naopak dôsledkom neprijatia argumentácie dovolateľa musia byť závery o neprípustnosti aj nedôvodnosti dovolania, pre ktoré dovolanie nemôže byť vybavené inak než jeho odmietnutím.

Pokiaľ bol v dovolaní namietaný postup súdu v procese obstarávania si ním skutkových podkladov pre rozhodnutie a možné nesprávosti pri takomto postupe (kam obsahovo patrí aj námietka proti spôsobu vykonania, resp. nevykonania dôkazov), tu patrí k záverom ustálenej judikatúry najvyššieho súdu i ten,

podľa ktorého u neúplnosti ani nesprávnosti skutkových zistení a skutkových záverov nejde o nedostatok, ktorý by bol v jeho rozhodovacej praxi považovaný za dôvod zakladajúci vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. - dnes rozumej podľa § 420 písm. f/ C. s. p. (tu por. R 42/1993, R 37/1993, R 125/1999, R 6/2000 a viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napr. sp. zn. 2 Cdo 130/2011, 3 Cdo 248/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011 alebo 7 Cdo 38/2012). Ak aj k tejto nesprávnosti v niektorom súdnom konaní dôjde, táto nezakladá procesnú vadu konania uvedenú v § 420 C. s. p., ale má nanajvýš „len“ charakter tzv. inej vady konania s možným následkom v podobe nesprávneho rozhodnutia vo veci (§ 421 C. s. p.), zohľadniteľnej však len pri prieskume na základe procesne prípustného dovolania (o aký prípad tu ale bez ďalšieho nejde).

Súd nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhov na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z navrhnutých dôkazov budú v rámci konania vykonané, je vždy vecou súdu (viď § 120 ods. 1 O. s. p., dnes § 185 ods. 1 C. s. p.) a nie účastníkov konania. Nech aj práve zadefinované pravidlo je v mimosporových konaniach (medzi ktoré patrí aj konanie v prejednávanej veci) korigované ďalšou úpravou, podľa ktorej súd je povinný zistiť skutočný stav veci (§ 35 C. m. p.) a súd je povinný vykonať aj iné dôkazy, ako navrhli účastníci, ak je to potrebné na zistenie skutočného stavu veci (§ 36 C. m. p.), ani toto neznamená povinnosť súdu vykonať každý účastníkom navrhnutý, resp. aj iný dôkaz, ale len to, že súd je povinný potrebnosť každého dôkazu potenciálne súčasne na vykonanie posudzovať z pohľadu jeho účelnosti prispieť k účelu konania, teda riadneho objasnenia skutočného stavu veci a principiálne každé jeho rozhodnutie sa už v dokazovaní nepokračovať (ďalšie dôkazy nevykonávať) patrične odôvodniť (spravidla uvedením, prečo má za to, že dôkazy, ktoré vykonať odmietol, nie sú spôsobilé pri objasňovaní skutočného stavu veci napomôcť).

Ďalším zo záverov ustálenej judikatúry dovolacieho súdu potom je i ten, že postup súdu, ktorý v priebehu konania nevykonával všetky účastníkom navrhované dôkazy alebo vykonával na zistenie skutkového stavu i iné navrhnuté dôkazy, taktiež nezakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podľa § 420 písm. f/ C. s. p., lebo takýmto postupom súd (ešte v zmysle pôvodnej právnej úpravy § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.) neodňal účastníkovi možnosť pred súdom konať (tu opäť por. R 37/1993 a R 125/1999). S práve uvedeným (teda s vyhodnotením potreby opakovania alebo dopĺňania dokazovania odvolacím súdom) šlo potom v minulosti i dnes takpovediac ruku v ruku i rozhodnutie sa odvolacieho súdu pre rozhodnutie v konkrétnej veci na pojednávaní alebo mimo neho (v medziach daných do 30. júna 2016 vrátane ustanovením § 214 O. s. p. a po takomto čase na základe úpravy z ust. § 385 ods. 1 C. s. p., tu pre prípad záujmu por. tiež uznesenie najvyššieho súdu z 9. augusta 2017 sp. zn. 5 Cdo 47/2017).

Ani nesprávne vyhodnotenie dôkazov nie je vadou konania v zmysle § 420 C. s. p. Pokiaľ súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu nesprávne, ani táto skutočnosť ale sama osebe prípustnosť dovolania nezakladá (v tejto súv. por. Obdobne ešte za účinnosti pôvodnej procesnej právnej úpravy napr. uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 85/2010 a 2 Cdo 29/2011).

Pretože konanie pred odvolacím súdom dovolateľom tvrdenu vadou vyplývajúcou z § 420 písm. f/ C. s. p. postihnuté nebolo, namiesto bolo posúdenie dovolania aj z hľadiska ďalšieho uplatneného dovolacieho dôvodu uvedeného v § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p., t. j. že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

Veľký senát občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu (ďalej len „veľký senát“) totiž po predložení mu senátom 6C najvyššieho súdu (zamýšľajúcim sa v otázke prípustnosti kumulácie dovolacích dôvodov odkloniť od právneho názoru o jej neprípustnosti, vysloveného v rozhodnutí veľkého senátu z 19. apríla 2017 sp. zn. 1 VCdo 2/2017) ním prejednávanej veci, ku ktorému došlo uznesením z 24. januára 2018 sp. zn. 6 Cdo 7/2017, rozhodol o spornej otázke tak, že v uznesení z 21. marca 2018 sp. zn. 1 VCdo 1/2018 vyslovil právny názor, že kumulácia dovolacích dôvodov podľa § 420 C. s. p. a § 421 C. s. p. je prípustná a zároveň rozhodol o vrátení veci na prejednanie a rozhodnutie senátu 6C (za účelom posúdenia dovolania aj z hľadiska druhého uplatneného dovolacieho dôvodu).

Vychádzajúc z právneho názoru o prípustnosti kumulácie dovolacích dôvodov, vysloveného v novšom rozhodnutí veľkého senátu, ktorým bol s analogickým použitím zásady „lex posterior derogat legi priori“ prekonaný opačný právny názor vyslovený v staršom rozhodnutí veľkého senátu, zo záväznosti

právneho názoru vysloveného v takomto novšom rozhodnutí pre ostatné (rozumej trojčlenné) senáty najvyššieho súdu (§ 48 ods. 3 veta prvá C. s. p.) a z nedostatku potreby vec prejednávajúceho trojčlenného senátu 7C najvyššieho súdu sa odchýliť od právneho názoru vysloveného v novšom rozhodnutí veľkého senátu (§ 48 ods. 3 veta druhá C. s. p. a contrario) , preto aj v prejednávanej veci bolo nutné posúdiť, či dovolanie je (alebo nie je) prípustným (a dôvodným) z hľadiska druhého dovolaním uplatneného dovolacieho dôvodu.

Podľa § 421 ods. 1 C. s. p. je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie prípustné podľa § 421 C. s. p. možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C. s. p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 C. s. p.).

Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 C. s. p.). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (§ 428 C. s. p.). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ C. s. p., je povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (v prejednávanej veci konkrétne v súvislosti s ustanovením § 421 ods. 1 C. s. p. v spojení s § 432 ods. 2 C. s. p.). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

Mimoriadny význam pre posúdenie procesnej situácie, v ktorej podľa § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p. je prípustné dovolanie, má obsah pojmu „právna otázka“ a to, ako dovolateľ túto otázku zadefinuje a špecifikuje v dovolaní. Otázkou relevantnou z hľadiska § 421 ods. 1 C. s. p. môže byť len otázka právna, nie skutková. Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení).

Najvyšší súd pritom dospel k záveru, že hoci dovolateľ v dovolaní formálne označil za dovolací dôvod ustanovenie § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p., vychádzajúc z obsahu dovolania v skutočnosti odvolaciemu súdu vytýkal nesprávne zistenie skutkového stavu veci, keď odvolaciemu súdu vo väčšine svojich argumentov vyčítal nesprávne zistenie skutočného stavu veci, nevykonanie príslušných dôkazov, ktoré by podporili jeho tvrdenia a nesprávne skutkové zistenia.

Ak je v dovolaní namietané nesprávne právne posúdenie veci odôvodnené tým, že skutkové zistenia a z nich vyplývajúci skutkový záver sú chybné, teda že skutkový stav, z ktorého vychádzal odvolací súd, nemá oporu vo vykonanom dokazovaní, z obsahového hľadiska nie je splnená zákonná náležitosť dovolania vyplývajúca z ustanovenia § 428 C. s. p., čiže jeho odôvodnenie dovolacími dôvodmi. V ustanovení, o ktorom je reč, sa totiž za jednu z náležitostí dovolania považuje aj uvedenie toho, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody). Civilný sporový poriadok pritom v ustanoveniach § 420 a § 421 rozlišuje dva druhy dovolacích dôvodov. V prvom prípade (§ 420 C. s. p.) sa jedná o dovolanie podané z dôvodu existencie tzv. zmätočnosťných vád a v druhom (§ 421 C. s. p.) o dôvod dovolania spojený s právnym posúdením veci. Nesprávne či nedostatočné zistenie skutkového stavu C. s. p. ako dovolací dôvod nepozná.

V súvislosti s právnym záverom odvolacieho súdu, ktorým potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie v časti výživného, dovolateľ namietal, že súd aplikoval nesprávne ustanovenie § 75 ods. 1 ZR, keď jeho zlý psychický stav súd nepovažoval za dostatočne významný pre odmietnutie výhodnejšieho zárobku. To znamená, že namietal skutkové zistenia ako výsledok hodnotenia dôkazov a z nich vyplývajúci skutkový záver, z ktorého vychádzal odvolací súd. Nesprávne zistenie skutkového stavu však, ako už bolo uvedené vyššie, nie je podľa C. s. p. dovolacím dôvodom. Dovolací súd ani nie je oprávnený prehodnocovať skutkové závery odvolacieho súdu, pretože je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 C. s. p.). Táto viazanosť zisteným skutkovým stavom je nevyhnutným predpokladom pre skúmanie správnosti právneho posúdenia veci, pretože podstatou právneho posúdenia veci je aplikácia práva na zistený skutkový stav. Uplatnenie dovolacieho dôvodu, ktorým je nesprávne

právne posúdenie veci, predpokladá spochybnenie správnosti riešenia odvolacím súdom právnych otázok (nie otázok skutkových) a dovolanie podané pre nesprávne právne posúdenie veci tak nemožno odôvodniť spochybnením skutkových záverov odvolacieho súdu.

Nesprávne zistenie skutkového stavu však, ako už bolo uvedené vyššie, nie je podľa C. s. p. dovolacím dôvodom. Dovolací súd ani nie je oprávnený prehodnocovať skutkové závery odvolacieho súdu, pretože je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 C. s. p.). Táto viazanosť zisteným skutkovým stavom je nevyhnutným predpokladom pre skúmanie správnosti právneho posúdenia veci, pretože podstatou právneho posúdenia veci je aplikácia práva na zistený skutkový stav. Uplatnenie dovolacieho dôvodu, ktorým je nesprávne právne posúdenie veci, predpokladá spochybnenie správnosti riešenia odvolacím súdom právnych otázok (nie otázok skutkových), preto dovolanie podané pre nesprávne právne posúdenie veci nemožno odôvodniť spochybnením skutkových záverov odvolacieho súdu. Aj keby sa malo vychádzať z toho, že uvedením ustanovenia § 421 C. s. p. v dovolaní je (bez ďalšieho) splnená náležitosť dovolania v zmysle § 428 C. s. p. (teda jeho odôvodnenie dovolacím dôvodom, ktorým je nesprávne právne posúdenie veci), v prejednávanej veci by bol daný dôvod na odmietnutie dovolania v časti uplatnenia tohto dovolacieho dôvodu, a to pre nesplnenie požiadavky vyplývajúcej z § 432 ods. 2 C. s. p., t. j. pre nevymedzenie, v čom spočíva nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom. Právnym posúdením veci je totiž činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej norme, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky (questio iuris). Ich riešeniu predchádza riešenie skutkových otázok (questio facti), teda zistenie skutkového stavu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá, alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval. Nesprávnosť právneho posúdenia veci preto nemožno vymedziť nesprávnym či nedostatočným zistením skutkového stavu, resp., že na základe nesprávne zisteného skutočného stavu aplikoval nesprávnu právnu normu, ale len argumentáciou spochybňujúcou použitie právnej normy súdom na daný prípad, jej interpretáciu alebo jej aplikáciu súdom na zistený skutkový stav. Takáto argumentácia ale v dovolaní absentuje, keď dovolateľ namieta použitie právneho predpisu na nesprávne vyhodnotenie jeho životnej situácie, ktorú súd odôvodnil aj zákonným znením ustanovenia § 75 ods. 1 ZR, s ktorým len sám dovolateľ nesúhlasí. Nevymedzenie dovolacieho dôvodu spôsobom uvedeným v § 432 ods. 2 C. s. p. je potom dôvodom na odmietnutie dovolania podľa § 447 písm. f/ C. s. p.

Nesprávne vyhodnotenie dôkazov, na ktorom zakladá dovolateľ nesprávne právne posúdenie, nie je vadou konania v zmysle § 421 C. s. p. Pokiaľ súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu nesprávne, táto skutočnosť ale sama osebe prípustnosť dovolania v zmysle § 421 ods. 1 C. s. p. nezakladá.

Aj keď súd v procese dokazovania nevykoná dokazovanie určitým dôkazným prostriedkom takým spôsobom, ktorý predpisuje zákon, dochádza taktiež „len“ k tzv. inej, v ustanovení § 421 ods. 1 C. s. p. neuvedenej vade (tu por. napr. uznesenie najvyššieho súdu v jeho veci sp. zn. 3 Cdo 266/2009).

Dovolací súd je toho názoru, že len samotná polemika s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. V prípade absencie náležitého vymedzenia právnej otázky najvyšší súd nemôže pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd a v súvislosti s tým ani vyhľadávať všetky (do úvahy prichádzajúce) rozhodnutia dovolacieho súdu, ktoré sa týkajú danej problematiky; dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach (predpokladoch) o tom, ktorú otázku mal dovolateľ na mysli, v opačnom prípade by uskutočnil procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum priečiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj (konkrétne) cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP.

Podľa § 447 písm. f/ CSP dovolací súd odmietne dovolanie, ak nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v §§ 431 až 435 CSP.

Vzhľadom na vyššie uvedené najvyšší súd nezistil žiadne pochybenie, ktoré by smerovalo k odopretiu

práva na spravodlivý proces dovolateľovi v zmysle § 420 písm. f/ C. s. p., keďže dovolanie nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi a ohľadom druhého dôvodu, dovolateľom kumulatívne uplatneného dovolacieho argumentu, dospel k záveru, že dovolanie podľa § 421 ods. 1 C. s. p. nie je vymedzené spôsobom uvedeným v §§ 431 až 435 C. s. p., preto ho odmietol (§ 447 písm. f/ C. s. p.). O trovách dovolacieho konania potom rozhodnuté bolo podľa pravidla uvedeného v ustanovení § 52 C. m. p., keď tu nešlo o prípad žiadnej z výnimiek podľa §§ 53 - 55 rovnakého zákona. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.